

Света Евфимия! Всехвална живяла във втората половина на третия и началото на четвъртия век.

Тя била дъщеря на благородни родители в гр. Халкидон.

Управителят на Халкидон, Приск, решил да устрои езическо тържество в чест на божеството Арес. Той заповядал от името на тогавашния император Диоклетиан да се съберат всички жители на Халкидон и да принесат — всеки според своето състояние — жертва на идола в неговия храм. Заплашени били с тежки мъчения тези, които биха дръзнали да не се подчинят.

В определения ден се насъбрали множество хора около езическото капище, като водели със себе си животните, предвидени за жертвоприношенията. Започнало шумно тържество в чест на идола.

В същия ден християните, които се гнусели от идолослужението, се събрали тайно на едно място и извършили там служба на Господа Исуса Христа.

Приск наредил да се направи строго разследване — дали някой не се е възпротивил на заповедта му. Съобщили му, че такива противници били християните. Той издал наредба те да бъдат издирени и доведени пред него, за да бъдат наказани.

Свирепите слуги на управителя препускали на коне из града с оръжие в ръце. Намерили един дом, гдето 49 души християни извършвали тайно служба на истинския Бог. Обкръжили къщата, за да не избяга никой. Изкъртили вратата и започнали да извличат един по един вярващите. Завели ги при управителя.

Приск ги изгледал гневно и горделиво ги запитал:

— Вие ли се противите на царската заповед, като унижавате жертвоприношението, извършвано в чест на великия бог Арес?

Християните дали такъв отговор:

— Управителю, без съмнение трябва да се покоряваме на царската заповед. Но ако тя е противна на вярата ни, ние не можем да ѝ се подчиняваме. Ние сме длъжни дори да се възпротивим. Ако бяхте ни заповядали това, в което сме длъжни да се покоряваме на властта, ние с готовност бихме се покорили. Нашият Господ Исус Христос е казал да даваме кесаревото на кесаря. Но понеже тая царска заповед е богопротивна, ние няма никога да я изпълним. Вие ни заповядвате да почитаме творението вместо Твореца. Това ние не ще сторим, защото сме поклонници на живеещия в небесата истински Бог!

Приск се опитал да привлече християните към идолослужение първо с ласкателство, а след това и със заплахи за люти мъчения.

Но християните му отговорили:

— Ние отхвърляме от себе си даровете и почестите, които ни обещавах. Смятаме ги за нищо, понеже имаме небесни блага, които са повече

и по-добри от земните. Тукашните придобивки са временни и непостоянни. Небесните са вечни и неизменни. Ти ни заплашваш със страшни мъчения. Ние не само не се боим от тях, но ги и желаем. Тъй ще се прояви в нас силата на Бога, на която бихте могли да се учудите. Като познаете безсилието на вашите скверни богове, вие ще се засрамите. Но защо да продължаваме тоя словесен спор? Започни, управителю, това, което си намислил да правиш. Тъй ще се убедиш, че ние имаме по-голяма твърдост в търпението, отколкото ти имаш усърдие да ни мъчиш!

Разгневен от тия думи, Приск предал християните на различни мъчения, които продължили 19 дни.

Между страдалците за вярата се намирала нежната и красива девойка Евфимия.

Възрастните християни-мъченици я ободрявали при ужасните мъчения с такива думи:

— Подвизавай се, девойко, заради Небесния Жених! Подвизавай се да Му угодиш и да Го прославиш със страданието! Подвизавай се, за да Го срещнеш с мъдрите девици, та и тебе да въведе в Своя лъчезарен и прекрасен небесен чертог!

На дванадесетия ден управителят повикал при себе си всички мъченици и ги запитал:

— Няма ли сега, вразумени от мъченията, да поискате да изпълните царската заповед?

Светите мъченици, заедно с милата Евфимия, мъжествено отговорили:

— Не се надявай, управителю, да ни отклониш от правия път! Поскоро ти ще можеш да преобърнеш планините на земята и да отместиш звездите на небето, отколкото да откъснеш сърцата ни от истинския Бог!

Озлобеният мъчител заповядал на слугите си да бият изповедниците най-напред по лицата. Като видял, че и тия мъчения нямат успех, наредил да ги затворят в тъмницата.

Когато повели мъчениците към затвора, той видял прекрасната девойка Евфимия. Устремил погледа си към нея. Евфимия забелязала това и подигнала очи към небето. Смутена, започнала в себе си да моли Господа Исуса Христа да я укрепи в трудния подвиг, който ѝ предстоял.

Управителят я спрял, отделил я от групата, която отминала за мъчения в затвора, и пуснал в ход всички ласкателни обещания, за да плени девическото ѝ сърце.

Мъченицата решително заявила:

— Не мисли, о мъчителю, че ще можеш да склониш с хитри думи моята слабост към твоето нечестив и беззаконие. Макар и да съм жена по природа, немошна по плът и млада на години, сърцето ми е по-твърдо от твоето. Силата на моята вяра е много по-голяма от твоята храброст. По милостта на моя Христос Бог аз имам по-голям разум от разума на всички ваши езически вители. С тях вие считате себе си мъдри, а всъщност сте по-безумни от всички невежи, тъй като не искате да познаете истинския Бог, а почитате истукани. Ти няма да ме прелъстиш с лукави думи. Няма да направиш за мене сладък този свят с неговите наслади, които считам горчилка заради моя пресладки Исус. Знай, че ти не ще победиш силата, която в немощ напълно се проявява, колкото и да са силни твоите

нападения. Аз се надявам на моя Христос, Който не ще ме остави и няма да отнеме от мене крепката Си десница!

Като чул тия думи, управителят заповядал да приготвят специално колело за мъчение, на което били набодени много остри ножове. Слугите му привързали към него светата девица. Тя се прекръстила. Когато започнали да го въртят, тя се молела усърдно на Господа да ѝ дойде на помощ. Колелото спряло внезапно. Мъчителите паднали изнемошели на земята. Това знамение било извършено от Господен ангел, който счупил колелото и изцелил мъченицата от всички рани.

Напълно невредима, Евфимия застанала пред мъчителя, като възпявала радостно Господа и Му благодаряла.

От това дивно явление на Божията сила управителят не се вразумил. Той счел чудото за магьосничество. И заповядал да хвърлят девојката в нагорешена пещ.

Пред пламналата отвътре пещ, с очи към небето, мъченица Евфимия почнала горешо да се моли:

— Господи Боже, някога във Вавилон Ти си запазил чрез ангел цели и невредими тримата момци, предадени на огън заради Твоя закон. Когато били сред пламъци, Ти, Всемилостиви, си им пратил роса отгоре. Бъди сега помощник и на мене, Твоята рабиня, тъй като и аз се подвизавам заради Твоята слава, Христе мой!

Прекръстила се и вече очаквала да я хвърлят в пещта.

Двамата войници, на които било заповядано да я хвърлят в огъня, видели в пещта дивно явление: вътре два ангела разпръсвали пламъка, за да не докосне той тялото на мъченицата. Развълнувани от това явление, те отказали да изпълнят заповедта на управителя, дори ако той заповяда да им бъдат отсечени главите'. Тия двама войници, Виктор и Состен, видели как ангелът им забранява да се доближат до Евфимия.

На повторната заповед на управителя те заявили:

— Няма да се допрем до тая честна девојка. Прави с нас каквото искаш. Ние няма да я хвърлим в огъня, защото виждаме чудо, което твоите очи не виждат. По-скоро сме готови да се подложим на твоя гняв, отколкото на свещения гняв на ония светоносни лица, които виждаме в огъня!

Разярен, управителят заповядал тия двама войници да бъдат също пратени в затвора. На други двама заповядал да хванат девојката и да я хвърлят в пламтящата пещ. Когато те се опитали да сторят това, Божият гняв ги поразил: от пещта излязъл силен пламък, който ги изгорил.

Ужасени от станалото, другите войници и слуги на гонителя избягали от мястото на наказанието.

Хвърлена и оставена сред пламъците Евфимия запяла дивната песен на тримата момци във вавилонската пещ:

«Благословен си Ти, Господи Боже на отците ни, и хвален и прославен векови. Благословено е името на Твоята слава, име свето и прехвално и прославлено векови. . . » (Дан. 3:52).

След като изпяла докрай песента, мъченицата излязла невредима из пламъците.

Изплашен от чудото, управителят вече не знаел какво да стори със светата изповедница. Наредил да я заведат и затворят в тъмницата.

Веднага след това заповядал да бъдат доведени при него Виктор и Состен. Той подозирал вече, че те са тайни християни. Заповядал им да се поклонят на боговете. Но те отговорили:

— Досега сме се заблуждавали, понеже не знаехме истината. Ние се покланяхме на твоите идоли. А сега знаем, че има един само истински Бог. Искаме отсега нататък Нему да служим. В ръцете ти са нашите тела, но душите ни ще приеме Бог!

Разгневен от тоя отговор, управителят заповядал изповедниците Виктор и Состен да бъдат хвърлени на зверовете, та живи да бъдат разкъсани и изядени.

Като отивали на смърт, те усърдно се молели на Бога да им прости предишните грехове, да ги прости за заблудата и неверието и милостиво да приеме душите им в селенията на вечността.

Милосърдният Бог им пратил тиха смърт. Зверовете дори не се допрели до телата им. Душите им блажено отминали във вечността.

На другия ден заранта управителят наново повикал на съд светата девица Евфимия и пак ѝ предложил да се отрече от Христа Господа. Говорил ѝ наново ласкави думи:

— Не опозорявай своя род, не погубвай цвета на своята младост! Не излагай себе си на смърт! Отдай почит на великия Арес! Тъй ще бъдеш уважавана от всички ни. Ще бъдеш възхвалявана и награждавана с голяма слава и богатства!

В отговор на тия увещания Евфимия нарекла Приск безумен. Тогава той заповядал да я предадат на зверовете в цирка.

Евфимия с поглед към небето помолила Бога да приеме многострадалната ѝ душа и да я упокои в Своите небесни обители. Молитвата ѝ била чута. От пуснатите срещу нея зверове само една мечка я ухапала леко за единия крак. Чут бил глас от небето, който призовавал великомъченицата към блаженство с праведните. Блажено сред арената на цирка тя предала душата си на Господа.

Появила се ужасна буря със земетръс. Обхванати от страх, всички посетители на цирка се разбягали по домовете си.

Родителите на Евфимия взели тялото ѝ и го погребали близо до града, като топло благодарили на Бога, задето е дарувал на скъпата им дъщеря небесна помощ и славен мъченически венец.

Светият равноапостолен цар Константин Велики построил в Халкидон прекрасен храм на нейно име.

Света великомъченица Евфимия Всехвална пострадала във времето между 303 и 307 година.